

Friendfeed Seminerleri

1

Kooperatifler:

Başarısız bir firma modeli

veya

Anti-kapitalist örgütlenme yolu

Kurgulu Saat

<http://friendfeed.com/kurgulusaat>

Kurgulu Saat

<http://friendfeed.com/kurgulusaat>

<https://twitter.com/kgSaat>

<http://kurgulusaat.blogspot.com>

Fabricas Recuperadas

- 1999: IMF'nin kemer sıkma önerisi

Fabricas Recuperadas

- 1999: IMF'nin kemer sıkma önerisi
- Ekim 2001: %20 oranında öfke oyları

Fabricas Recuperadas

- 1999: IMF'nin kemer sıkma önerisi
- Ekim 2001: %20 oranında öfke oyları
- Aralık 2001: Protestolar

Fabricas Recuperadas

- 1999: IMF'nin kemer sıkma önerisi
- Ekim 2001: %20 oranında öfke oyları
- Aralık 2001: Protestolar
- 2001 sonu: Moratoryum

Fabricas Recuperadas

- Mart 2002: 240 işçinin işgali

Fabricas Recuperadas

- Mart 2002: 240 işçinin işgali
- Patronsuz Fabrikalar

Fabricas Recuperadas

- Mart 2002: 240 işçinin işgali
- Patronsuz Fabrikalar
- Polise Direniş

Fabricas Recuperadas

- 12 670 kooperatif ve 9.3 milyon üye
- Daha Güvenli Çalışma Ortamı

Fabricas Recuperadas

- 12 670 kooperatif ve 9.3 milyon üye
- Daha Güvenli Çalışma Ortamı
- Takas Klüpleri

Özet

- Kooperatiflerin tanım ve çeşitleri
- Temel sorular
- İktisat kuramı ne diyor?
- Bazı örnekler
- Türkiye'de Kooperatifler
- Sonuç

• Bir kooperatif kişiler, ortakça sahip olunan ve demokratik olarak kontrol edilen kurumsal bir girişim üzerinden, iktisadi, sosyal ve kültürel ihtiyaç ve arzularını karşılamak için gönüllü olarak kurdukları özerk bir ortaklık olarak tanımlanır.

• Bir kooperatif iktisadi öznelerin, ortakça sahip olunan ve demokratik olarak kontrol edilen kurumsal bir girişim üzerinden, iktisadi, sosyal ve kültürel ihtiyaç ve arzularını karşılamak için gönüllü olarak kurdukları özerk bir ortaklık olarak tanımlanır.

• Bir kooperatif iktisadi öznelerin, ortakça sahip olunan ve demokratik olarak kontrol edilen kurumsal bir girişim üzerinden, iktisadi, sosyal ve kültürel ihtiyaç ve arzularını karşılamak için gönüllü olarak kurdukları özerk bir ortaklık olarak tanımlanır.

• Bir kooperatif iktisadi öznelerin, *ortakça sahip olunan ve demokratik olarak kontrol edilen kurumsal bir girişim üzerinden, iktisadi, sosyal ve kültürel ihtiyaç ve arzularını karşılamak için *gönüllü* olarak kurdukları özerk bir ortaklık olarak tanımlanır.*

Aksiyomatik Tanım

- Kooperatifler aşağıdaki özellikleri taşıyan, iktisadi öznelerce kurulmuş kurumsal ortaklıklardır:
  - Mülkiyeti kurucu özneler arasında ortaktır,
  - Demokratik olarak kontrol edilir,
  - Katılım gönüllüdür,
  - Karar alma aşamasında özerktir.

Aksiyomatik Tanım

- Kooperatifler aşağıdaki özellikleri taşıyan, iktisadi öznelerce kurulmuş kurumsal ortaklıklardır:
  - Mülkiyeti kurucu özneler arasında ortaktır (bazı durumlarda esnetilebilir),
  - Demokratik olarak kontrol edilir,
  - Katılım gönüllüdür,
  - Karar alma aşamasında özerktir.

Aksiyomatik Tanım

- Kooperatifler aşağıdaki özellikleri taşıyan, iktisadi öznelerce kurulmuş kurumsal ortaklıklardır:
  - Mülkiyeti kurucu özneler arasında ortaktır (bazı durumlarda esnetilebilir),
  - Demokratik olarak kontrol edilir (demokratikten kasıt tam olarak demokrasi sayılmaz),
  - Katılım gönüllüdür,
  - Karar alma aşamasında özerktir.

Aksiyomatik Tanım

- Kooperatifler aşağıdaki özellikleri taşıyan, iktisadi öznelerce kurulmuş kurumsal ortaklıklardır:
  - Mülkiyeti kurucu özneler arasında ortaktır (bazı durumlarda esnetilebilir),
  - Demokratik olarak kontrol edilir (demokratikten kasıt tam olarak demokrasi sayılmaz),
  - Katılım gönüllüdür (gözlemsel bir içeriği yok),
  - Karar alma aşamasında özerktir.

Aksiyomatik Tanım

- Kooperatifler aşağıdaki özellikleri taşıyan, iktisadi öznelerce kurulmuş kurumsal ortaklıklardır:
  - Mülkiyeti kurucu özneler arasında ortaktır (bazı durumlarda esnetilebilir),
  - Demokratik olarak kontrol edilir (demokratikten kasıt tam olarak demokrasi sayılmaz),
  - Katılım gönüllüdür (gözlemsel bir içeriği yok),
  - Karar alma aşamasında özerktir (dış güçlerin resmi görünmezliği).

Rochdale (önerici) İlkeleri

- Gönüllü ve açık üyelik
- Demokratik kontrol
- Üyelerin iktisadi katılımı
- Özerklik
- Eğitim, teknik öğretim ve bilgi
- Kooperatifler arası işbirliği
- Yerel topluluklara katkı

Kooperatif Türleri

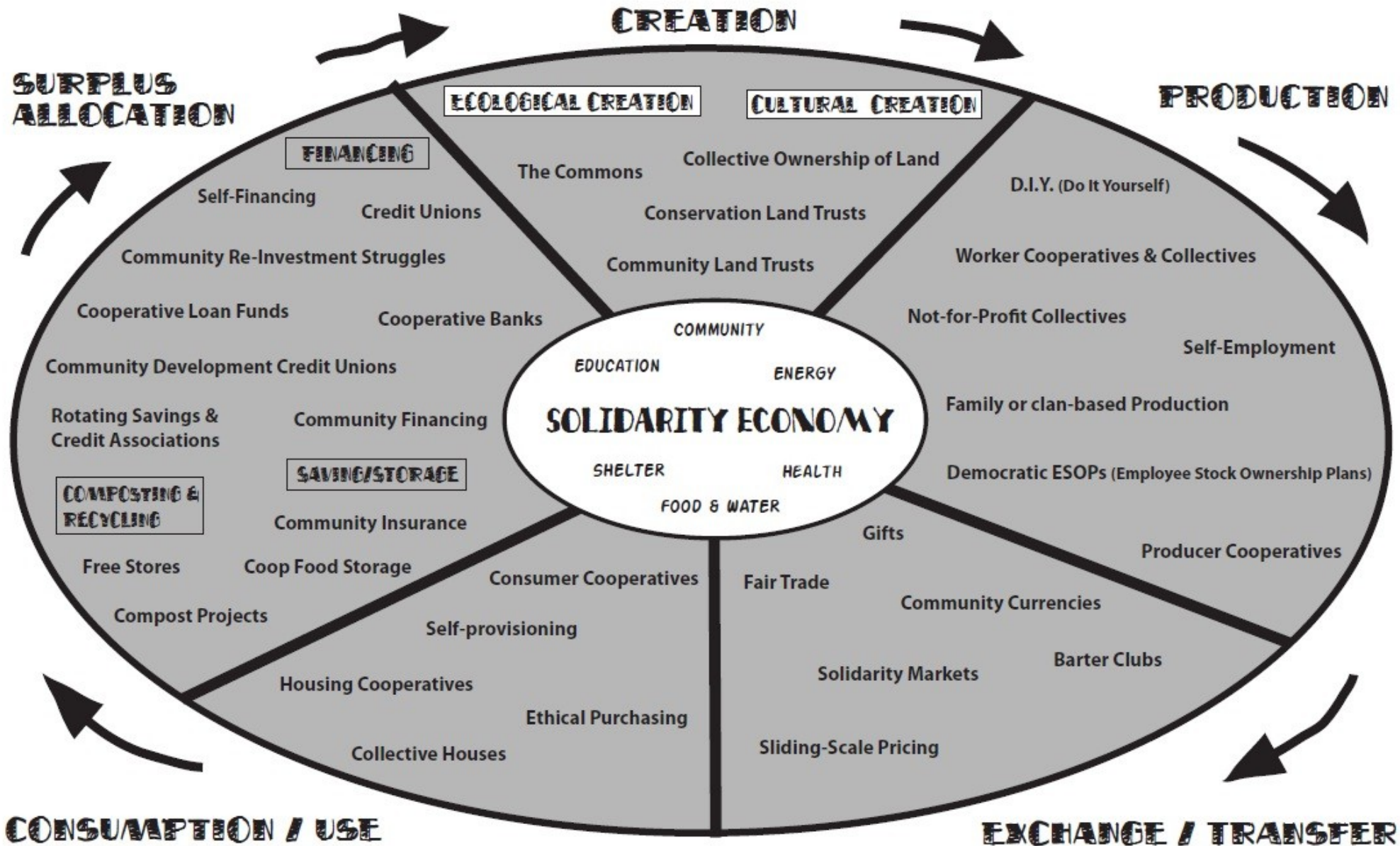
- Tüketici Kooperatifleri
- Üretici Kooperatifleri
  - Pazarlama/Satın Alma Kooperatifleri
  - Üretim Girdileri Kooperatifleri
  - İşçi Kooperatifleri
- Gönüllü Kooperatifleri
- Takas Klüpleri
- Kredi Birlikleri

Country	Number of Co-operative societies	Consumer Members (x 1.000)	Employees	Outlets	Turnover € (x 1.000.000)
Bulgaria	815	158	13.307	3.020	122,7
Cyprus	1	50	187	28	51,6
Czech Republic ¹	57	241	14.893	2.924	1.028,4
Denmark ¹	355	1.697	18.863	1.193	5.624,6
Estonia	19	84	4.418	364	359,6
Finland	22	1.900	39.646	1.636	10.464,9
Germany	na	na	na	na	na
Hungary	97	50	32.000	5.250	1.851,3
Italy	115	7.430	56.000	1.444	12.898
Netherlands	1	750	4.316	204	785
Norway	125	1.257	22.000	1.200	4.883,6
Portugal	na	na	na	na	na
Romania	899	27	7.916	6.303	83,5
Sweden	44	3.145	14.638	866	5.211,1
Slovakia	31	185	13.987	2.294	1.225
Spain	166	3.103	57.232	3.011	10.086,1
United Kingdom*	24	9.557	109.614	5.000	18.801,2
TOTAL	2.771	29.634	406.017	34.737	73.477

¹: 2009 figures

Kooperatif Türleri

- Tüketici Kooperatifleri
- Üretici Kooperatifleri
  - Pazarlama/Satın Alma Kooperatifleri
  - Üretim Girdileri Kooperatifleri
  - İşçi Kooperatifleri
- Gönüllü Kooperatifleri
- Takas Klüpleri
- Kredi Birlikleri

Temel Sorular

- Kooperatifler iktisadi açıdan, sermayeci firmalar kadar güçlü olabilir mi?
  - Firmalar kadar etkin midir?

Temel Sorular

- Kooperatifler iktisadi açıdan, sermayeci firmalar kadar güçlü olabilir mi?
  - Firmalar kadar etkin midir?
  - Firmalar kadar uzun ömürlü müdür?

Temel Sorular

- Kooperatifler iktisadi açıdan, sermayeci firmalar kadar güçlü olabilir mi?
  - Firmalar kadar etkin midir?
  - Firmalar kadar uzun ömürlü müdür?
  - Firmalar kadar refah yaratabilir mi?

Temel Sorular

- Kooperatifler iktisadi açıdan, sermayeci firmalar kadar güçlü olabilir mi?
  - Firmalar kadar etkin midir?
  - Firmalar kadar uzun ömürlü müdür?
  - Firmalar kadar refah yaratabilir mi?
  - Firmalar kadar büyüeyebilir mi?

Temel Sorular

- Bir radikal demokrasi hareketi olarak kooperatif hareketi, ne ölçüde demokrasiye katkıda bulunur?
  - Üyelerinde demokrasi bilincinin uyanmasını sağlar mı?

Temel Sorular

- Bir radikal demokrasi hareketi olarak kooperatif hareketi, ne ölçüde demokrasiye katkıda bulunur?
  - Üyelerinde demokrasi bilincinin uyanmasını sağlar mı?
  - Toplumsal kurumları ne ölçüde daha demokratik olma yönünde dönüştürebilirler?

Temel Sorular

- Bir radikal demokrasi hareketi olarak kooperatif hareketi, ne ölçüde demokrasiye katkıda bulunur?
  - Üyelerinde demokrasi bilincinin uyanmasını sağlar mı?
  - Toplumsal kurumları ne ölçüde daha demokratik olma yönünde dönüştürebilirler?
  - Kendileri ne kadar demokratik olabilir?

Temel Sorular

- Kooperatifler kapitalizmi devirebilir/durdurabilir mi?
  - Kapitalizm nedir?

Temel Sorular

- Kooperatifler kapitalizmi devirebilir/durdurabilir mi?
  - Kapitalizm nedir?
  - Kooperatifler “sistemin dışında” olabilirler mi veya sistemin dışını üretebilecek potansiyeli var mı?

Temel Sorular

- Kooperatifler kapitalizmi devirebilir/durdurabilir mi?
  - Kapitalizm nedir?
  - Kooperatifler “sistemin dışında” olabilirler mi veya sistemin dışını üretebilecek potansiyeli var mı?
  - Kapitalizm içinde eşitsizliği yaratan temel dinamik nedir ve kooperatifler bu dinamiği tersine çevirebilir mi?

İktisat Kuramı Ne Diyor?

- Üye başına düşen karı maksimize eden iktisadi birim olarak işçi kooperatifleri
  - İşçilerin hepsi aynı şeyi istiyor
  - İşçi sayısı dışındaki girdi kararları aynı
  - Üye sayısı ya sabit, ya dengede belirleniyor ya da üstün yetkili bir yönetici karar veriyor.

Kooperatiflerin Etkinliđi

- Üye sayısını yönetici belirliorsa, mükemmel olmayan rekabette kooperatif dengesi yok (Laffont, Moreaux 87).
- Üye sayısı dengede belirleniyorsa, kooperatifler aynı firma gibi davranıyor (Sertel 87, 91).
- Üye sayısını yönetici, dinamik bir rekabette belirliorsa, kooperatifler daha uzun ömürlü oluyor (Neary, Ulph 87).

Kooperatiflerin Etkinliđi

- “Yeteneđi” ortalamadan dűşűk iřçiler çođunlukta ysa eřitlikçi ücret politikası benimsenir ve böylece yeteneksiz iřçiler kooperatifte kalmaya devam eder (Kremer 97).
- İşçilerin firmaya sahip olma oranı bir yere kadar firmayı daha etkin yaparken bir yerden sonra daha etkinsiz yapıyor (Guedri, Hollandts 08).

Kooperatiflerin Ürün Kalitesi

- Tüketicilerin ürün kalitesini anlaması zorsa, kooperatiflerin üye alım politikası kaliteli ürün sinyali olarak işlev görür(Levin, Tadelis 05).
  - Burada seçici üyelik söz konusu.
- Kooperatif, kar amacı gütmeyen işletme ve normal firma arasında en kaliteli ürünü kar amacı gütmeyen işletme yaparken en kalitesizi de firma yapar (Herbst, Prüfer 11).

Kooperatiflerin İktisadi Performansı

- Kooperatifler de etkin ve uzun ömürlü

Kooperatiflerin İktisadi Performansı

- Kooperatifler de etkin ve uzun ömürlü
- Bazı durumlarda daha kaliteli üretim

Kooperatiflerin İktisadi Performansı

- Kooperatifler de etkin ve uzun ömürlü
- Bazı durumlarda daha kaliteli üretim
- Küçükken motivasyon yüksek, büyükken düşük

Kooperatiflerin İktisadi Performansı

- Kooperatifler de etkin ve uzun ömürlü
- Bazı durumlarda daha kaliteli üretim
- Küçükken motivasyon yüksek, büyükken düşük
- Yerellik kısıtları daha sınırlı

MCC

- Jose Maria Arizmendi

MCC

- Basque milliyetçiliği +
- Kooperatif eğilimli sosyalist hareket +
- Hristiyan Demokrasi

MCC

- Ortaklık Anlaşması

MCC

- Ortaklık Anlaşması
- CLP'nin Kontrolü

MCC

- Ortaklık Anlaşması
- CLP'nin Kontrolü
- Emek Bölüşümü

MCC

- Ortaklık Anlaşması
- CLP'nin Kontrolü
- Emek Bölüşümü
- Gelir eşitsizliği

MCC

- Ortaklık Anlaşması
- CLP'nin Kontrolü
- Emek Bölüşümü
- Gelir eşitsizliği
- ULGOR grevi

Plywood Kooperatifleri

- 1921'de OVC'nin başarısı

A sponsorship ad in the 1942 Olympiad, the Olympia High School yearbook. (Courtesy of Olympia School District)

Plywood Kooperatifleri

- 1921'de OVC'nin başarısı
- %25 piyasa payından %50'ye

A sponsorship ad in the 1942 Olympiad, the Olympia High School yearbook. (Courtesy of Olympia School District)

Plywood Kooperatifleri

OLYMPIA VENEER CO.

Pioneer Manufacturers of

Service Durability

DOUGLAS FIR PANELS

Olympia, Washington

A sponsorship ad in the 1942 Olympiad, the Olympia High School yearbook. (Courtesy of Olympia School District)

- 1921'de OVC'nin başarısı
- %25 piyasa payından %50'ye
- Endüstrinin güneye kayması ve kooperatiflerin sonu

Plywood Kooperatifleri

- Gerekli sermaye

Plywood Kooperatifleri

- Gerekli sermaye
- Ücretler ve iş dağılımı

Plywood Kooperatifleri

- Gerekli sermaye
- Ücretler ve iş dağılımı
- Yöneticiler ve şefler

Plywood Kooperatifleri

- Gerekli sermaye
- Ücretler ve iş dağılımı
- Yöneticiler ve şefler
- Koopların hedefleri

Plywood Kooperatifleri

- Gerekli sermaye
- Ücretler ve iş dağılımı
- Yöneticiler ve şefler
- Koopların hedefleri
- İşler kötü gittiğinde

TABLE 1—DATA ON THE PLYWOOD MANUFACTURING INDUSTRY
IN THE PACIFIC NORTHWEST, 1957-1986

Year	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
	Softwood plywood production		Employment	Output price (dollars)	Hourly earnings (dollars)	Timber prices (dollars)
Total	Percentage of U.S. total					
1957	5.45	99.8	169.2	67.7	2.25	19.0
1958	6.33	99.8	165.2	68.3	2.33	15.2
1959	7.78	99.4	180.2	71.9	2.49	25.0
1960	7.74	99.0	171.2	62.3	2.49	22.1
1961	8.40	97.9	159.8	59.8	2.50	18.5
1962	9.28	97.5	163.2	57.6	2.54	16.6
1963	9.86	96.5	164.2	60.0	2.66	18.5
1964	11.10	95.1	172.9	58.4	2.81	24.2
1965	11.31	90.9	172.1	58.0	2.88	27.5
1966	11.02	84.4	169.9	60.8	3.01	31.5
1967	10.12	78.1	160.4	55.7	3.13	28.0
1968	11.26	76.6	168.0	74.0	3.34	42.4
1969	9.90	72.3	167.0	77.5	3.60	58.8
1970	10.07	70.5	157.1	64.3	3.83	26.7
1971	11.20	67.3	164.3	72.6	4.08	30.1
1972	11.94	65.1	174.9	87.8	4.30	53.2
1973	11.71	64.0	182.0	111.6	4.76	102.8
1974	9.75	61.4	175.4	125.8	5.12	142.4
1975	9.30	57.9	163.6	131.8	5.57	101.6
1976	10.41	56.5	183.3	145.0	6.20	113.2
1977	10.67	55.1	198.0	162.5	6.89	153.8
1978	10.82	54.2	206.4	191.9	7.71	185.0
1979	10.12	51.5	202.5	201.7	8.43	270.0
1980	7.83	47.6	178.6	190.6	9.02	285.5
1981	7.29	42.9	166.1	182.0	9.75	230.6
1982	6.48	39.5	140.8	166.0	10.29	80.2
1983	8.35	40.2	153.9	189.4	10.50	112.5
1984	8.55	38.9	163.1	189.4	10.65	94.6
1985	8.56	37.5	156.8	186.6	10.86	101.4
1986	9.67	37.7	160.1	184.5	10.41	127.9

Variable	Type of firm			
	Classical	Union	Co-op	All firms
1972:				
Nominal hourly wage	5.31 (1.10)	5.63 (1.42)	4.72 (0.52)	5.36 (1.24)
Employment	102 (82)	278 (152)	262 (119)	255 (143)
Annual hours per worker	1,960 (57)	1,916 (121)	2,253 (299)	2009 (227)
Index of output price	164.5 (14.6)	159.3 (9.4)	154.1 (0)	158.5 (8.7)
Index of price of logs	120.5 (4.2)	115.8 (8.6)	117.7 (3.5)	116.8 (7.2)
Inventories of logs	804 (429)	6,021 (6,334)	7,302 (2,997)	5,809 (5,474)
Output	3.70 (2.85)	7.52 (3.63)	6.79 (2.04)	6.93 (3.29)
Labor productivity	18.9 (0.4)	16.4 (10.6)	12.2 (2.9)	15.6 (8.6)
1980:				
Nominal hourly wage	11.49 (2.75)	11.58 (2.23)	8.79 (1.06)	10.79 (2.40)
Employment	73 (31)	236 (135)	259 (59)	203 (123)
Annual hours per worker	1,425 (403)	1,759 (326)	1,935 (388)	1,727 (397)
Index of output price	339.1 (26.4)	325.0 (23.2)	294.1 (47.5)	319.9 (35.5)
Index of price of logs	284.1 (25.1)	291.6 (33.0)	295.6 (20.5)	290.9 (27.6)
Inventories of logs	1,293 (2,760)	4,047 (5,581)	5,901 (6,672)	3,894 (5,484)
Output	1.18 (0.76)	5.07 (3.10)	5.69 (2.36)	4.30 (3.05)
Labor productivity	12.3 (8.2)	13.5 (8.2)	11.5 (3.5)	12.7 (7.0)
1984:				
Nominal hourly wage	10.20 (6.29)	12.65 (2.51)	10.31 (1.64)	11.26 (3.65)
Employment	67 (65)	233 (88)	240 (73)	194 (106)
Annual hours per worker	1,487 (905)	1,876 (324)	1,962 (280)	1,807 (529)
Index of output price	279.3 (48.7)	302.7 (3.8)	289.0 (43.9)	292.3 (34.7)
Index of price of logs	241.0 (17.5)	230.7 (12.1)	233.0 (14.8)	234.0 (14.5)
Inventories of logs	75 (183)	3,086 (5,214)	5,698 (7,866)	3,204 (5,848)
Output	1.87 (2.66)	5.09 (3.10)	5.18 (1.83)	4.31 (2.90)
Labor productivity	12.2 (6.2)	12.0 (6.5)	11.4 (3.2)	11.8 (5.3)
All years:				
Real hourly wage	4.11 (1.67)	4.36 (1.17)	3.36 (0.71)	4.04 (1.25)
Employment	77 (52)	275 (146)	257 (78)	233 (139)
Annual hours per worker	1,647 (574)	1,860 (293)	2,086 (303)	1,883 (391)
Real output price	120.1 (33.0)	127.1 (25.0)	110.3 (23.8)	121.2 (27.2)
Real price of logs	103.4 (23.7)	109.8 (24.1)	100.6 (22.3)	106.1 (23.8)
Inventories of logs	858 (1,879)	6,102 (7,440)	7,028 (6,742)	5,387 (6,898)
Output	2.06 (2.01)	6.05 (3.32)	5.97 (1.89)	5.29 (3.16)
Labor productivity	14.0 (6.6)	13.2 (8.4)	11.7 (3.4)	13.0 (7.0)

Zimbabwe

- Bağımsızlık İlanı ve Mugabe

Zimbabwe

- Bağımsızlık İlanı ve Mugabe
- Başarısız Toprak Reformu ve Yeşil Devrim

Zimbabwe

- Bağımsızlık İlanı ve Mugabe
- Başarısız Toprak Reformu ve Yeşil Devrim
- 2000: Agresif Toprak Reformu ve Ekonomik Kriz

Mushandire Pamwe

- 1982'de başlatıldılar

Mushandire Pamwe

- 1982'de başlatıldılar
- Devletin ideolojik ve finansal desteği

Table 1. Zimbabwe: Sources of funding, project costs, and rates of return for selected Model B producer cooperative projects

Province*/Project	Year established	Funding source	Total cost (Z\$)	Average cost per member	EIRR† %
<i>Mashonaland East</i>					
Mount Saint Mary's	1981	Zimbabwe/United Kingdom	176,243	1,762	18.0
Kwaedza	1981	Zimbabwe/United Kingdom	176,930	1,769	16.3
Shandisayi Pfungwa	1982	Zimbabwe/United Kingdom	345,510	1,047	21.3
Kumhanya	1982	Zimbabwe	214,679	3,253	29.0
Tabudirira	1982	Zimbabwe	380,626	1,903	9.0
<i>Mashonaland Central</i>					
Simba Youth	1980	Zimbabwe/United Kingdom	161,097	1,790	32.0
Batsiranayi	1981	Zimbabwe/United Kingdom	153,955	770	19.4
Chakoma	1981	Zimbabwe	379,503	2,232	31.9
Kushingirira	1982	Zimbabwe	281,418	1,876	17.0
Kurima Inhaka	1982	Zimbabwe	208,879	5,022	32.7
<i>Mashonaland West</i>					
Mukuwapasi	1982	Zimbabwe	182,037	1,820	32.3
Gowe	1982	Zimbabwe	265,552	4,918	26.8
Mauya	1983	Zimbabwe	119,230	3,458	27.3
Nyamakate	1983	Zimbabwe	224,462	2,040	38.9
<i>Midlands</i>					
Gutsaruzhinji	1982	Zimbabwe	250,601	2,141	27.8
<i>Manicaland</i>					
Tanhi	1982	Zimbabwe	278,839	2,656	16.7
Kubatana	1982	Zimbabwe	447,743	4,098	29.9
Ruponeso	1982	Zimbabwe	243,830	3,997	13.3
Bethel	1983	Zimbabwe	326,986	3,269	24.3
Magurabatanayi	1983	Zimbabwe	201,234	2,613	33.0

Sources: Compiled from records at the Ministry of Lands, Resettlement and Rural Development. Evaluation & Monitoring Section; ARDA; and AGRITEX, Harare.

*The poorer agro-ecological provinces, namely, Masvingo, Matabeleland North, and Matabeleland South did not have any operational Model B Projects.

†EIRR — Economic Internal Rate of Return.

Mushandire Pamwe

- 1982'de başlatıldılar
- Devletin ideolojik ve finansal desteği
- Üretim kültürü

Table 5. *Mashonaland East and Central Provinces: Some problem cases at Model B producer cooperative projects, 1983-85*

<i>Kwaedza</i>	<i>November 1983</i>
Membership decreased to 44, because families of the four Committee members [convicted for stealing and selling roofing materials given by Christian Care (NGO) and the MLR&RD] were expelled and evicted. Four other members resigned in sympathy. Consequently, there was a fight. The ex-chairman was wounded and is in admission at the hospital with head injuries. Those involved in the fight, including the current chairman, are to appear in court on December 2. Progress here is not encouraging because of the conflict which tended to slow down the pace of farming activities.	
	<i>January 1985</i>
Thieving is the characteristic way of life. The grocery shop records are missing. Z\$ 600,00 worth of irrigation pipes, missing since last year, are still being investigated by the police.	
<i>Mount Saint Mary's</i>	<i>February 1984</i>
Some members who stole seed and fertilizer inputs were subsequently arrested by the police and are awaiting trial.	
<i>Tabudirira*</i>	<i>April 1985</i>
The (International 444 Super) Tractor and maize grinding mill were sabotaged when their motors were filled with sugar by disgruntled members.	
<i>Kuenda</i>	<i>October 1984</i>
The chairman and treasurer, disagreeing on pay for members who worked in a "blue stone" mine, fought. The chairman was overpowered by the treasurer and he chased him with a rifle. A report was made at Mt Darwin police. At a meeting on September 30, a number of allegations were made against the chairman and his family that he: claims the cooperative belongs to his family; threatens to shoot whenever he has a small misunderstanding with anybody; uses the Land Rover (vehicle) exclusively to run his personal errands; recruits and fires members without consulting the Committee; forges invoices; and brands some members as "Muzorewa" and "Sithole" followers (political dissidents opposed to the ruling ZANU-PF government).	
<i>Kubudirira</i>	<i>September 1984</i>
Cooperative was given a tractor, trailer, plow, and planter by Oxfam (NGO). The tractor was driven to Madziwa Communal Area illegally for a beer drink, and was missing for two days before being found by the police.	
	<i>February 1985</i>

Mushandire Pamwe

- 1982'de başlatıldılar
- Devletin ideolojik ve finansal desteği
- Üretim kültürü
- Yeteri kadar başaramadılar

Table 6. *Mashonaland Region: Projected membership and trends in Model B producer cooperative projects, September 1983–September 1985*

Province/Project	Year established	Projected membership	1983 Sep.	Membership trends				Deficit as % of projection
				1984		1985		
				Mar.	Sep.	Mar.	Sep.	
<i>Mashonaland East</i>								
Kwaedza	1981	(100)	58	45	46	50	50	-50.0
Mount Saint Mary's	1981	(150)	108	107	107	107	107	-28.6
Shandisayi Pfungwa	1982	(330)	84	84	84	78	79	-76.1
Tabudirira	1982	(200)	75	75	74	63	40	-80.0
Marowa	1983	(64)	?*	?	30	29	25	-60.9
Tamuka	1984	(50)	?	?	26	27	26	-48.0
<i>Mashonaland Central</i>								
Simba Youth	1980	(90)	40	31	31	30	29	-67.8
Chakoma	1981	(130)	119	86	84	83	79	-39.2
Batsiranayi	1981	(300)	85	80	69	73	69	-77.0
Kubudirira	1981	(60)	25	29	15	17	26	-56.7
Kushingirira	1982	(150)	48	36	47	35	33	-78.0
Kurima Inhaka	1982	(40)	38	35	35	33	34	-15.0
Nyakudya	1982	(100)	110	90	92	80	88	-12.0†
Kuenda	1982	(89)	35	45	48	10	32	-64.0
<i>Mashonaland West</i>								
Mukuwapasi	1982	(56)	53	52	48	51	49	-12.5
Gowe	1982	(108)	?	?	108	108	97	-10.2
Mauya	1983	(110)	?	55	50	53	54	-50.9
Nyamakate	1983	(200)	?	38	34	44	46	-77.0
Tashinga	1984	(57)	?	?	29	29	29	-49.1
Ganyungu	1984	(91)	?	?	32	33	36	-60.4
		(2,475)			1,089	1,033	1,028	-58.5

Source: Data compiled here and used to calculate membership deficits were assembled from Monthly Reports submitted by the respective Resettlement Officers in the Provinces to DERUDE, Harare.

*Project had not been established at that time.

Türkiye'de Kooperatifler

- 1863: Memleket Sandıkları

Türkiye'de Kooperatifler

- 1863: Memleket Sandıkları
- Cumhuriyetin ilk kooperatifleri

Türkiye'de Kooperatifler

- 1863: Memleket Sandıkları
- Cumhuriyetin ilk kooperatifleri
- Anayasa'da kooperatiflere destek

Türkiye'de Kooperatifler

- 1863: Memleket Sandıkları
- Cumhuriyetin ilk kooperatifleri
- Anayasa'da kooperatiflere destek
- 1988: Tarım kooperatifi çeşitleri

Kooperatif Türü	Kooperatif Sayısı	Ortak Sayısı	Birlik Sayısı	Merkez Birliği Sayısı
1- Pancar Ekicileri	31	1.722.450	-	1
2- Su Ürünleri	413	21.719	8	-
3- Sulama	2157	252620	7	1
4- Tarımsal Kalkınma	2937	728588	60	-
a) Köy Kalkınma	1566	-	17	1
b) Ormancılık	1191	119702	21	1
c) Hayvancılık	131	-	14	-
d)Çay	49	-	7	1
5- Tarım Kredi	2127	1464860	16	1
6- Tarım Satış	331	740545	17	-
7- Tütün Tarım Satış	68	33000	-	-
TOPLAM	8064	5013782	108	7
Türkiye Milli Kooperatifler Birliği	-	-	-	1

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı	Konut Yapı Koop	59.129	2.150.860	363	11.700	3	64
	Tarım Satış Koop.	332	670.493	17	332	-	-
	Bağımsız TSK	23	2.227	-	-	-	-
	Tütün Tarım Satış Koop.	71	26.500	-	-	-	-
	Yaş Sebze Meyve Koop.	34	2.189	-	-	-	-
	Tüketim Koop.	3.229	305.504	20	271	1	9
	Motorlu Taşıyıcılar Koop.	6.443	195.680	36	666	1	15
	Esnaf ve Sanat. Kef. Koop.	997	669.766	32	990	1	32
	Küçük Sanat Koop.	341	10.667	5	14	-	-
	Küçük San. Sit.Yapı Koop.	1.110	140.213	5	172	-	-
	Temin Tevzi Koop.	349	23.775	-	-	-	-
	Turizm Geliştirme Koop.	397	17.893	3	32	-	-
	Üretim Pazarlama Koop.	500	26.696	5	445	-	-
	Tedarik Kefalet Koop.	8	617	-	-	-	-
	Toplu İşyeri Yapı Koop.	1.928	117.099	6	116	-	-
	Yayıncılık Koop.	36	838	-	-	-	-
	Hamallar Taşı. Koop.	11	554	-	-	-	-
	İşletme Koop.	504	82.467	-	-	-	-
	Sigorta Koop.	0	0	-	-	-	-
	Yardımlaşma Koop.	18	19.159	-	-	-	-
Eğitim Koop.	26	2.361	-	-	-	-	
ARA TOPLAM	75.486	4.465.558	492	14.738	6	120	

İKTİSADİ FAALİYET KOLLARI	KURULAN					KAPANAN				
	2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008
Tarım, Avcılık ve Ormancılık	541	415	347	253	149	16	25	18	21	190
Balıkçılık	11	14	5	5	5	-	1	1	1	1
Madencilik ve Taşocaklığı			1		-			1		-
İmalat	3	7	8	8	6	1	-	4	4	1
Elektrik, Gaz ve Su	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
İnşaat	648	940	1.054	771	642	318	348	332	262	185
Toptan ve Perakende Ticaret; Motosiklet ve Motorlu Araçlar İle Kişisel Eşyalar ve Ev Eşyaların Onarımı	33	29	29	17	14	15	14	14	14	13
Otel ve Lokantalar	1	2	2	2	1	1	-	-	-	-
Ulaştırma, Depolama ve Haberleşme	152	208	293	227	174	6	7	8	12	17
Mali-Aracı Kuruluş Faaliyetleri	9	38		2	-	1	1		2	-
Gayrimenkul, Kiralama ve İş Faaliyetleri	-	3	-	4	2	-	2	-	-	2
Eğitim	4	1	1	-	3	-	-	-	-	1
Sağlık İşleri ve Sosyal Hizmetler	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-
Diğer Sosyal, Toplumsal ve Kişisel Hizmet Faaliyetleri	3	8	5	12	8		-	-	1	2
GENEL TOPLAMI	1.405	1.665	1.746	1.301	1004	358	398	378	318	412

- Kadın Kooperatifleri
  - <http://kadinkooperatifleri.blogspot.com/>
  - <http://www.kadinkooperatifleri.org/koop/>
- Kitle Örgütleri Koordinasyonu
  - <http://koordinasyon.org/>

Sonuç

- Kooperatifler eşitsizliği azaltsa da çözmüyor

Sonuç

- Kooperatifler eşitsizliği azaltsa da çözmüyor
- Kalkınma amaçlı bir devlet projesiyken demokratik olamıyor

Sonuç

- Kooperatifler eşitsizliği azaltsa da çözmüyor
- Kalkınma amaçlı bir devlet projesiyken demokratik olamıyor
- Kooperatiflerin firmalara alternatif olmaması için bir neden yok

Sonuç

- Kooperatifler eşitsizliği azaltsa da çözmüyor
- Kalkınma amaçlı bir devlet projesiyken demokratik olamıyor
- Kooperatiflerin firmalara alternatif olmaması için bir neden yok
- Güçsüzler için daha uygun bir alternatif